

FISKEPLAN

VÄSTANSJÖ SAMFÄLLIGHETSFÖRENING

BAKGRUND

Under de senaste åren har behovet av en Fiskeplan ökat för Västansjö samfällighetsförening i och med att medlemmarna i föreningen mer aktivt deltar i fiskevårdsarbetet. Planen skall tillsammans med "Fiskebestämmelser för Västansjö byalags samfälliga fiskevatten" styra upp fisket och dess problem och göra det enklare för styrelsen att verkställa stämmobeslut.

SYFTE

Syftet med planen är att få en långsiktig och översiktlig plan om fiskevård och fiske samt fungera som stöd i samarbete med andra berörda.

ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNING

De övergripande målen för föreningens arbete med fiskevård och fiske är att

- genom utveckling och vård av fiskevattnen skapa förutsättningar för livskraftiga bestånd av ursprunglig fisk i vattnen inom föreningen.
- erbjuda fiskevatten baserat på en naturlig reproduktion och med ett uttag som garanterar ett långsiktigt hållbart bevarande av fiskeresursen och omgivande miljö,
- tillgodose fiskerättsägarna och sportfiskarnas behov av tillgång till och utveckling av vatten för fritidsfiske.

FISKEPLANERING

Föreningens fiskeplan är en viktig del i planeringskedjan från lokal nivå (fiskevårdsområde, fiskeklubb mm) till central nivå (kommunen) och vidare till regional nivå (länsstyrelsen). Planer kommer att finnas på dessa tre nivåer. Utifrån planerna utarbetas åtgärdsprogram. Länsstyrelsen sammanställer behoven och

---

söker och fördelar resurser i form av ekonomiskt stöd för åtgärderna. Ett ex av Föreningens fiskeplan skall inlämnas till kommunens fiskeansvarige.

FISKEVÅRD

Västansjö samfällighetsförening har som målsättning och riktlinje för fiskevården att:

- -vattenkvaliteten ej försämras så att naturligt lekande bestånd försvinner.
- -utsättningar skall i huvudsak ske enbart med inhemska fiskarter och syftet skall vara att återskapa eller förstärka befintliga bestånd.
- -utsättningsmaterialets ursprung skall vara så geografiskt närliggande som möjligt.
- -fiskeregleringar skall säkerställa att det ges optimalt antal fisketillfällen utan att riskera överfiske.
- -fisket skall regleras och via varierande upplåtelser anpassas till de olika vattnens produktionsförmåga. Högsta prioritet har en reglering av fångstuttaget relaterat till vattnens produktionskapacitet.
- -tillsynen skall ha en omfattning som garanterar de förväntade effekterna av påkallade regler och förordningar.
- -kännedom kring olika möjligheter att förkovra sig inom området fiskevård måste förbättras hos fiskerättsägarna.
- -det skall finnas en långsiktig planering i form av en verksamhetsplan inom föreningen.

Utsättningar av fisk omfattar årligen totalt:

<i>Lokal</i>	<i>Art</i>	<i>Ålder</i>	<i>Antal</i>
Bäcken mellan Bollvattnet och Västansjön	Öring Lokal stam	Yngel	1500st

Tabell 5: Utsättningar

Resultatet av utsättningarna är att öringstammen har snabbare kunnat etablera sig i Västansjön och Bollvattnet.

Följande definitioner avseende fiskevårdsbegreppen är allmänt vedertagna och gäller bl a i kommunens fiskeplan.

Fiskevård: Åtgärder genom fiskvård och förvaltning med syfte att återskapa naturliga förutsättningar för fiskbestånd att tillväxa och leva i balans med omgivningen.

Fiskvård: Fiskevårdsåtgärder inriktade mot återställning och upprätthållande av livsmiljön samt åtgärder inriktade mot beståndsvård.

Förvaltning: Fiskevårdsåtgärder av administrativ karaktär som organisation, regleringar, tillsyn, planering och utbildning.

Beståndsvård: Direkta åtgärder mot fiskbestånden i form av utsättningar eller decimeringsfiske.

Sportfiske: Fiske med handhållet spö eller handlina, bedrivet för nöje och rekreation.

Husbehovsfiske: Fiske med mängdfångande redskap varvid fångsten används till det egna hushållet.

Fritidsfiske: Innefattar sportfiske och husbehovsfiske.

OMRÅDESBESKRIVNING

Allmänt

Området innehåller 6 sjöar, Bollvattnet, Lill-Sutsjaure, Västansjön, Bletiken, Stor-Sutsjaure och Atjiken och 5 tjärnar, Sundtjärnen, Sjulestjärnen, Bletiktjärnen, Hobbmyrtjärnen och Svärttjärnen. Vidare finns ca 5 km strömvatten. Sjöar och tjärnar är i huvudsak relativt näringsfattiga. De flesta vattnen inom byalaget är samägda med andra fiskerättsägare, t.ex. staten, allmänningen och privata.

Fiskarter

I vattendragen är röding och öring de mest intressanta ur fiskesynpunkt. Abborre förekommer även i många vattendrag och utgör för många en viktig del i husbehovsfisket.

Fiskbeståndens status

När det gäller fiskbeståndens status är det framförallt öring- och rödingbestånden som är hårt tillbakatryckta. Orsaken är främst ett hårt nätfiske, förutom i Västansjön där det tillämpas totalt nätförbud och där fisket har förbättrats markant de senaste åren, enligt provfiskeresultat från Sötvattenslaboratoriet

Sjöar

Följande redovisning baseras på provfisken med provfiskenät enligt fastställd vetenskaplig metodik.

Sjöstorlek	Antal sjöar	Medelfångst (g) per nät-ansträngning	Medelvikt för röding (g)	Medelvikt för öring (g)
> 150 ha	1	471 r 304 ö	192	248

Tabell 1. Nyckeltal avseende bestånd av röding och öring i Västansjön

Sjöstorlek	Antal sjöar	Medelfångst (g) per nät-ansträngning	Medelvikt för elritsa (g)	Medelvikt för abborre (g)
> 150 ha	1	290	4	276

Tabell 2. Nyckeltal avseende bestånd av abborre och elritsa i Västansjön

<i>Sjöstorlek</i>	<i>Antal sjöar</i>	<i>Medelfångst (g) per nät-ansträngning</i>	<i>Medelvikt för röding (g)</i>	<i>Medelvikt för öring (g)</i>
> 150 ha	1	171 r 27 ö	45	145

Tabell 3. Nyckeltal avseende bestånd av röding och öring i Bollvattnet

<i>Sjöstorlek</i>	<i>Antal sjöar</i>	<i>Medelfångst (g) per nät-ansträngning</i>	<i>Medelvikt för elritsa (g)</i>	<i>Medelvikt för abborre (g)</i>
> 150 ha	1	134	4	61

Tabell 4. Nyckeltal avseende bestånd av abborre i Bollvattnet

Kommentarer: Att anpassa fisket till vad fiskbeståndet tål är helt avgörande för att kunna åstadkomma förbättringar vad gäller röding- och öringbeståndet. Som exempel på vad regleringar i fisket kan åstadkomma belyses utvecklingen i Bollvattnet och Västansjön (*Filipsson, Olof. Fiskets inverkan på fiskens storlek i fjällsjöar. Information från sötvattenlaboratoriet nr 3 1989 samt Filipsson, Olof. Manuskript 1997*).

Dessa sjöar ligger intill varandra i samma vattensystem och uppvisar stora likheter i morfologi, vattenkemi och fiskbestånd. Fiskerättsägarna tog kontakt med sötvattenlaboratoriet 1982 för att man tyckte att fisket var mycket dåligt i både Västansjön och Bollvattnet. Rödingens medelvikt var så låg att fiske ansågs näst intill meningslöst. Öringbeståndet var litet med en låg medelvikt. Från och med 1983 infördes totalt nätfiskeförbud i Västansjön, inklusive totalt fiskeförbud i sjöns inlopps- och utloppsområden. Enbart sportfiske var tillåtet i sjön. I Bollvattnet skulle fiske med nät bedrivas som tidigare. Fiskbeståndet i de båda sjöarna har följts upp genom provfisken av sötvattenlaboratoriet.

FÖRVALTNING

Organisation

I Västansjö är förvaltningsformen samfällighetsförening, enligt "Lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150)".

Samfällighetsförening är näst efter fiskevårdsområden den vanligaste förvaltningsformen. Skillnaden gentemot fiskevårdsområde är att föreningen endast kan förvalta *samfällt* fiske, vilket innebär att dessa omfattar mindre områden bestående oftast av enstaka sjöar eller delar av sjöar och vattendrag.

Staten

Staten via länsstyrelsen är också en stor förvaltare av fiske inom området. Vissa vatten, ex Bollvattnet, Atjiken har delad förvaltning. Samernas fiskerätt regleras genom Rennäringslagen.

Fiskeregleringar

En reglering av den mängd fisk som får fångas är en absolut förutsättning för att fiskbestånden ska kunna bibehållas eller åter uppnå en livskraftig populationsstorlek och bra kvalitet. Svaga bestånd med dålig reproduktion eller bestånd med låg medelvikt är ofta tecken på ett överfiske.

Fiskeregleringarna kan ske i en mängd olika former t.ex. fångstbegränsning ("bag limit"), trädaläggning, begränsning i fisketid, fridygn etc. En förutsättning för att dessa regleringar skall vara effektiva är att alla kategorier fiskande görs medvetna om befintligt regelverk.

Tillsyn

Vid införande av regler, regleringar och förordningar så syftar de till att uppnå vissa effekter i det fiske eller för de fiskbestånd som avses. För att dessa skall vara effektiva krävs förutom information även en aktiv tillsyn av efterlevnaden ute vid vattnen.

Behovet av tillsyn varierar beroende på en mängd faktorer men viktigt är att insatserna görs i sådan omfattning att det ger en respekt och trovärdighet för de fastställda reglerna.

Utbildning

Kunskaperna förbättras kontinuerligt kring fiskevård och våra fiskbestånd. Det är av största vikt att de som vårdar och förvaltar fiskevattnen förkovrar sig i de nya kunskaperna. Detta höjer kvaliteten på fiskevårdsarbetet och ökar möjligheterna att uppnå ett varaktigt nyttjande av våra fiskbestånd.

Det är även viktigt att de fiskande tar del av de nya rönen inom fiskevårdens område. Detta ger en större förståelse och en bättre efterlevnad för de olika åtgärder och begränsningar som förvaltarna av fisket genomför.

Planering

Inriktningen på dagens fiskevård innebär att det är ett långsiktigt arbete som kräver många års arbete innan resultaten kan skönjas. Det är därför viktigt med en långsiktig planering av de åtgärder och de insatser som skall göras.

Fiskevårdsinsatserna bör ges tid att få effekt innan utvärderingen startar. En långsiktig planering är i många fall en direkt förutsättning för att kunna ta del av de bidragssystem som finns inom fiskevårdens område.

En lämplig planeringsform är att upprätta en *verksamhetsplan*. Denna bör innehålla avsnitt som behandlar service, information, fiskevård, marknadsföring samt utbildning. Planen bör för att ge en långsiktig stabilitet i arbetet omfatta minst en rullande 3 års-planering.

Personal

Den sakkunskap som krävs för ett meningsfullt fiskevårdsarbete finns i dag tillgänglig både i Vilhelmina kommun och genom samarbete även i grannkommunerna. Tillgång till lokalt stationerad kompetens med fiskeribiologisk utbildning är en viktig

---

förutsättning för att driva fiskevårdsarbetet framåt. Sakkunskap finns även ute i fiskevårdsområdena huvudsakligen i form av praktiska kunskaper.

Nyttjande

Inom föreningen förekommer ej yrkesfiske. Husbehovsfiske förekommer i området. Husbehovsfisket för delägare är av viss omfattning och berör även mindre vatten.

Västansjö byalag, fiskedygn enligt fiskekortsförsäljning.

	1996	1997	1998	
Västansjö samf.	2220	2486	2806	

Tabell 7. Nyckeltal antal fiskedygn

LAGSTIFTNING OCH PLANER

Fiskelagstiftning

Nedan redovisas översiktligt de lagar, förordningar och författningar som kommunen och fiskerättsägarna har att följa i fiskevårdsarbetet. Till många av nedanstående har vissa kompletteringar skett med senare beslut men här redovisas endast huvuddokumentet.

Fiskeriförordningen 1994:1716

Fiskelagen 1993:787

Fiskeriverkets författningssamling 1993:31

Lagen om fiskevårdsområde LOFO 1981:533

Lagen om samfällighetsförvaltning 1973:1150

Planer

Fiskevårdsarbetet berörs allmänt sett av ett antal olika planer som styr olika delverksamheter inom området, t.ex. Länsfiskevårdsplan, Länskalkningsplanerna, Fiskeriverkets policy för fiskutsättningar, Aktionsplaner för biologisk mångfald.

FINANSIERING

Omfattningen av fiskevårdsverksamheten begränsas ofta av de ekonomiska resurser som finns tillgängliga inom föreningen. För att bedriva mer kostsamma projekt krävs oftast extern finansiering via någon typ av bidrag. Nedan beskrivs de externa bidragsmöjligheter som finns tillgängliga idag.

Vilhelmina kommun har idag ett kommunalt fiskevårdsbidrag som är riktat till fiskeförvaltare och kan nyttjas för olika fiskevårdsåtgärder. Bygdeavgiftsmedel används även i viss omfattning till fiskevårdsåtgärder.

Statliga fiskevårdsmedel söks via kommunen från Länsstyrelsen.

Västansjö samfällighetsförening